www.svoboda.com

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXIII. Ч. 193. Джерзи Сити, Н. Дж., четвер, 20. серпня, 1925. VOL. XXIII. No. 193. Jersey City, N. J., Thursday, August 20, 1925. THREE CENTS

Бельгія підписала умову про сплату довгів.

ВАШИНГТОН, 18. серпня. — На засіданню конференції представників Бельгії з представниками американської комісії для сплати довгів світової війни прийшло нині до повної згоди в справі сплати воєнних довгів Бельгії.

Бельгійські довги поділено на довги, затягнені перед завішенням оружа, та довги, затягнені після завішення. Перші виносить 171 міліонів 780 тисяч долярів, другі 556 міліонів 50 тисяч долярів. Від перших Бельгія не буде платити процентів, від других буде платити півчверта проценту. Сплату довгу розложено на протяг 62 років.

Бельгійські представники заявили, що вони вповні вдоволені з добутих умов та що вони певні, що бельгійський уряд і парляment їх потвердять. Американські представники заявили, що Бельгія дістала спеціяльні умови та що другі держави не можуть сподіватися дістати таких умов з огляду на те, що Бельгія находилася в час війни в спеціяльнім положенню та що президент Вилсон поробив був Бельгії ріжні обіцянки.

НЕ ХОЧУТЬ ПУСКАТИ ВИПРАВИ НА БІГУН.

ВАШИНГТОН, 18. серпня. — З огляду на те, що приготовання американського подорожного до північного бігуна Мекмилена затягнилися та що незадовго на півночи починається зима, заряд американської фльоти, котрий вислав сю виправу, уляється до задержання сьогорічної виправи на північний бігун. Міністер фльоти Вилбер уже вислав до Мекмилена свою опінію в тій справі, та сподіється відповіди від Мекмилена протягом 36 годин.

СТРАШНИЙ ВИБУХ КІТЛА НА КОРАБЛИ.

НЮПОРТ, Ровд Айленд, 18. серпня. — На прогульковім кораблі Макинек наступив нині коло 6 години вечером вибух корабельних кітлів. На кораблі було тоді 677 прогульковців та кількадесять моряків. З них підчас вибуху згинуло 17 людий. Коло сотки других, тяжко покалічених та попарених, відставлено до довколичних шпиталів. На щасте для прогульковців недалеко корабля находилося в час вибуху богато лодок та яхтів, які виратували всіх, викинених вибухом у море, та тих, що зі страху перед вибухом і пожаром кинулися в воду.

ПРИЗНАЄТЬСЯ ДО ВБИЙСТВА, АЛЕ ЙОМУ НЕ ВІРУТЬ.

ФІЛАДЕЛФІЯ, 18. серпня. — До місцевої поліції згодосився нині якийсь мущина, щоби признатися до вбийства панни Флоренс Кейн, котрої тіло найдено недавно в Бруклині. Він подав, що називається Томас Меккой, має літ 47, живе в Ню Йорку, та що він убив дівчину з пімсти на її брата, нюйорського полісмена, за те, що сей набив його підчас арештовання минулого Різдва.

З огляду на те, що признаючийся до злочину не має одної руки та що поліція відкрила в його зізнаннях суперечности, поліція не вірить у його признання. Місто віддати його до вязниці, поліція відослала його до дому божевільних для розсліду лікарів.

БУДІВЛЯНИЙ СТРАЙК ЩИРИТЬСЯ ДАЛІ.

НЮ ЙОРК, 18. серпня. — До страйку мулярів приключилися нині інші робітників, працюючих при мармурі й мозаїці. Підприємці подають сей факт яко доказ, що страйк будівляних мулярів пошириться на другі роботи, залучені з будівництвом, та що з Ню Йорку він перенесеться на другі великі міста Америки.

ЩЕ ОДИН ВИБУХ НА КОРАБЛИ.

ФРІПОРТ, Лонг Айленд, 18. серпня. — На поромі, вживаним до погулблювання морських каналів, вибух котел. Викинена вибухом горяча вода попарила двох робітників так тяжко, що вони померли на місци. Гук вибуху налякав робітників, працюючих на поромі, так, що всі вони сейчас кинулися в воду.

ВЕЛИКА КОНФЕРЕНЦІЯ ПРОГИБІЦІЙНИХ УРЯДНИКІВ.

ВАШИНГТОН, 18. серпня. — Давні команданти прогибіційних округів зїхалися тут в департаменті скарбу на велику конференцію з новими прогибіційними урядниками. Новий начальник прогибіційного уряду промовляв до них про нові пляни уряду походу на бутлеґерів.

ЗРІСТ ПРИХОДУ ЖЕНЩИН.

ВАШИНГТОН, 18. серпня. — Уряд скарбу стверджує на основі вплачених податків, що річні приходи американського жіноцтва сильно зростають. Походить се звідти, що що раз більше жінок береться до бизнесу.

СКАЖЕНИНА В МЕРІЛЕНДІ.

БОЛТИМОР, 18. серпня. — Від початку сього року заноговано в сьому стейті 376 случаїв скаженини. З огляду на те, що в цілім минувшім році було всего 226 случаїв, уряд занепокоївся поширенням скаженини та зажадав від леґіслятури ухвалення спеціяльних видатків на побориювание недуги.

САМОВБИЙСТВО ДЛЯ ПРОТЕСТУ.

ПОРТ ДЖЕРВИС, Ню Йорк, 18. серпня. — Вілієм Джиминес, 23-літний клерк в одній місцевій крамниці з цукерками, отроївся, щоби в сей спосіб доказати, що він не вкрав з каси свого підприємця 375 долярів, як о се його посуджував властитель. Протестуючи на дармо проти обжаловання десперат представляв, що через неправдиве обжаловання він стратить наречену.

НЕ БУДУТЬ ПУСКАТИ ЧУЖИНЦІВ ДО АРМІЇ.

ВАШИНГТОН, 18. серпня. — Заряд американської армії оповіщає, що він не буде приймати до армії чужинців, які перекралися через американську границю, себто перейшли її без відома іміґраційного уряду.

МОРД В ОКОЛИЦИ ІНВУД, МАН.

В неділю, 19. липня, в околици Інвуд, Ман. (Канада), три замасковані бандити пізно в ночи напали в лісі на повертаючих людей з забави, стримали коні й почали патиками бити присутних на возі осіб. Вислід нерівної бійки був такий, що майже всіх присутних потовкли, а Ів. Родового, старшого й загально шанованого фармера в тій околици, убили на смерть. Причини убийства люде не знають, однак сусіди заявляють, що справді мали на думці побити Андрія Дорбача, зятя Родового, котрий також їхав разом з забави, та помилилися. До тепер поліція арештувала чотирох людей, котрих підозрівають о поповнення морду, й перевезла їх до арешту у Вінніпеґу. Арештовані є: Себастіян Китайчук, Петро Каспер, Іван Медвідь і Олександер Шупенюк.

ЧОРТ-ЖІНКА.

В Буенос Айрес, Арґентина, відкрито случайно нову жінку-чорта, якою є жінка міліонера Освальда Тестонія. Міліонерка, не маючи власних дітей, брала чужі діти нібито за свої. Та диво було,що діти не ховались, а вмирали прибраній матері, гейби на сухоти, мимо того, що міліонерка сама ними піклувалась і нікого не допускала до них. Коли померла вже сема прибрана дитина, це викликало підозріння і детективи почали розслїджувати цілу справу. Детективи, по довгих дошукуваннях викрили ось що: Міліонерка мала якесь чортівське уподобання в тім, що приглядалася на муки дітей, яких приводила до повільної смерти голодом. Діти виділи поволи й остаточно конали з голоду. Найцікавіще є те, що коли діти знаходилися над порогом смерти, визначні лікарі, чоловік міліонерки та домашні слуги оказували якусь дивну байдужність до дітей. Слуги щось підозрівали, одначе нічого не говорили, аж доцерва коли їх взято на допити. Кождій дитині, яку за життя міліонерка окружала люксусами, справляла дуже бідненький похорон. Лікарі заявляють, що міліонерка терпить на умову хоробу.

КОНКУРС НА ШЕРЛЬОКА ГОЛЬМСА.

Конкурс на Шерльока Гольмса розписує львівська слідча поліція з нагоди таємного вбивства у Кривчицькім лісі під Львовом. Мав там лежати труп десятилетнього хлопця з обрізаними ногами та руками, одягненого по міському, без капелюха. Його випадково найшла в кущах німа жінка Грабовска і подала це до відома постерункові поліції у Кривчицях. Цікаво, що коли в її товаристві пішов туди „постерунковий" — уже не міг найти трупа. Слідство веде львівська поліція і звертається до всіх зі запитом, чи не загинув у кого 10-літній хлопець.

БРАТНЯ ДОПОМОГА!

Марево голоду виповзло зі своїх кам'яних нор та простелилося по галицькій і волинській волости. Сумом і горем окуталася наша рідна земля. Загроза смерти повисла над українським селом!

Звідки ждати їм помочі та поратунку?

Від братів з над Дніпра — з країни горя і муки за послідних 10 літ прислано 16 вагонів збіжжа на поміч голодуючим на західних землях! Вони відняли собі послідний кусник хліба та післали його на ратоване своїх братів!

А що зробили ми, американська іміґрація?

Чи цей геройський приклад і почуття національного обовязку наших братів не пригадає нам, що І ми сини тогож народу, що і на нас лежить обовязок помочі нашим нещасним братам?

Українські Громадяни!

Не допустім до цего, щоби на наші голови спало прокляття наших загибаючих братів і сестер!

Переведіть негайно збірку в вашій громаді на допомогу голодуючого села, а коли потрібно, скличте народні віче!

По всі інформації звертайтеся негайно до:

OBYEDNANNYE, 847 N. Franklin St., PHILADELPHIA, PA.

ЗБОРИ СОЮЗА УКРАЇНОК В НЮ ЙОРКУ.

В четвер, дня 20-ого с. м., о 8-ій годині вечір, будуть при 30 Іст 7-ій улиці в Ню Йорку (льокалі Жіночої Громади) збори Союза Українок.

Управа запрошує на сі збори всі українські жіночі товариства з Ню Йорку й околиці, які вже належать або хотять належати до Союза Українок.

На порядку нарад пильні справи.

ПЧОЛИ ПОКУСАЛИ ЧОЛОВІКА.

Фармер Джордж Грін, в Портедж Ля Прері, Ман., лежить хорий в шпитали, отримавши 175 ран від пчіл. Грін орав пятьма кіньми і, будучи в кінци загона, вбив дві пчоли, котрі влетіли були в сітку від мух, яку він заложив коневи. Коли він вернув знова в той конець загона, його напав цілий рій пчіл й зачали немилосердно кусати його й коней. З великою трудністю він випряг коні, та доки се зробив, пчоли завдали йому 175 ран.

ШЛЯХЦІЦ НА ЗАҐРОДЗЕ...

Підчас побуту през. Войцеховского в Закопанім зайшла цікава і досить знаменита подія. Комітет приняття президента держави призначив віллю співачки Королевіч-Вайдової на мешкання для п. Войцеховского. Щоби авто президента могло дістатися до віллі, треба було переїхати через парцелю арт.-мал. Гадка. Всім на дивовижу артист-маляр відмовив дозволу на переїзд через свою площу. Крім того написав до Войцеховского письмо, в якім докоряє президентові, що з рації його побуту в Закопанім комітет робить пакости мешканцям. През. Войцеховскі зрезиґнував з названого мешкання і казав повідомити про це незадоволеного маляра.

ЦАРИЦЯ КВІТІВ У 7,000 ВІДМІНАХ.

В Лондоні відбувається тепер вистава рож, на яку зложилися найбільші теплярні Европи й Америки. На цій виставі демонструють історію рожі. Показується що в 16. віці Европа знала, тільки дві відміни цеї клітки. Цітуна годівля доводила в 17 столітті до 40 відмін. Тепер один французький огородник має в своїм огороді аж 7,000 родів рож.

РІЛЬНИЧИЙ СТРАЙК В РУДЕЧЧИНІ.

Рільний страйк в Рудеччині вибух в селі Ляцках звязаних з дворі п. Павельского. Пан дідич платив до недавна по 40 сот. (сорок сотиків!) денно за роботу при поленню бульби. Коли настали жнива 14. м. м. казав кликати по 60 сот. від копи. Люди стрималися від роботи і хотіли робити на день по 2 зол. денно. А коли пан спровадив робітників з Вишенки і Підлісок (мостиського повіту), то люди просили їх, щоби також стрималися від роботи, бо це вийде одним і другим на ліпше. Чужі стрималися. Тоді пан післав 16. і 17. м. м. свою службу до жнив, і казав арештувати „бунтівників". Поліція арештувала 9 людий; опісля 4 випустила, а затримала Мих. Панчишина, Мих. Біловуса, Гр. Романка, Андр. Сало і Стефана Войцеховського. Війт і комендант жандармерії ходили до пана, щоби позволив арештованих пустити, але пан на це не пристав. В суботу 18. м. м. давав пан уже по 1 зл. від копи, але люди не йшли. Мазурське село Мільчиці також застрайкувало проти двора, що давав по 60 сот. від копи, але на жаль і сором українське село. Угерці Винявські пішли на роботу.

З БЕРЕЖАНСЬКОЇ ТЮРМИ.

Дня 10. липня відбулася в бережанськім повітовім суді розправа проти українських студентів: Вовка Михайла, Курдидика Анатоля та Юліяна Форемного о нарагр. 23. прес. закона (кольпортажа книжок). Курдидика звільнено від вини і кари, 2-х прочих засуджена на 20 днів арешту. Ось таким маловажним фіналом закінчилися кількамісячні терпіння в бережанській тюрмі всіх трьох вище названих, бо Форемний сидів в тюрмі ще від 23. лютого, Курдидик від 17. квітня, а Вовк від 10. травня. В поліційнім слідстві закинено було арештованим державну зраду та инші тяжкі злочини за те, що у Форемного в домашній бібліотеці знайдено 2 брошурки. Вовка і Курдидика зроблено співвинними. З нараг. 58 і 65 з. к. що грозять карою смерти, дійдено на пресове переступство і в результаті Курдидика звільнено, а двох прочих засуджено на 20 днів арешту — по відсидженню всіми трьома по кілька місяців тюрми.

—o—

Наже, що Мільран приготовляв диктаторську владу у Франції.

ПАРИЖ, 18. серпня. — Тутешний дневник Котідіян подав документ, написаний роялістом (монархістом) Жоржем Ледюв, з якого виходить, що бувший президент Франції Александер Мільран приготовляв в лютому, 1924, державний переворот у Франції, хотячи скасувати парлямент і завести диктатуру, подібну як була за Людовика XVI.

Валюа каже, що Мільран числив, що тоді була для сього пригожа хвиля і виявив свій плян провідникам національстичних партій, одначе відтак події так скоро розвивались, що він зі своїм пляном остався самий один.

Якщо буде стверджена правдивість сього документу, то се принесе тутешній пресі нову тему політичного скандалу.

ХОТЯТЬ КУПИТИ ФАБРИКУ СТІННЕСА.

БЕРЛІН, 18. серпня. — Найстарший син покійного Гуґо Стіннеса, Едмунд Стіннес, заявив, що лиш Американці могли би виратувати його перед змовою німецьких банків. Тому він готовий, каже, продати свою фабрику автомобілів Аґа американським промисловцям.

Один його приятель, Американець з Ню Джерзи, телеграфував йому, що позичить йому $200,000, але се не вистарчаюче і тому він готовий фабрику продати.

НІМЦІ Й АНГЛІЯНИ.

ЛОНДОН, 18. серпня. — На літніх курсах в Кембридж студіює тепер 90 німецьких студентів.

Вони зложили сьогодня вінець біля памятника полеглим у війні англійських жовнірів з Кембридж.

Сим способом німецькі студенти хотіли зазначити свою приязнь до англійського народу.

НА АЛЬПЕЙСЬКУ ГОРУ.

ЖЕНЕВА, Швайцарія, 18. серпня. — Вчера вийшла на гору Веттергорн, високу 12,000 стіп, Англічанка панна Вестон.

Вона має 70 літ, а здобула осяг, якого досі не могло здобути богато молодих дівчат.

НЮЙОРЧАНКА ПЕРЕПЛИВАЛА АНГЛІЙСЬКИЙ КАНАЛ.

ПАРИЖ, 18. серпня. — Сьогодня 18-літня Нюйорчанка, панна Гертруда Еделе пробувала переплисти Англійський канал між Францією й Англією.

Рано зібралося з нею до 500 осіб на французькому березі Ґрі-Нез, де вона скочила в море о годині 7 і 9 мінут рано і почала плисти в північно-західному напрямі, щоб доплисти до англійського берега біля Даверу.

Вона була одіта тільки в легкий купелевий одяг. Намащено її оливою і смальцем, щоб не простудилась, бо вода мала всього 64° температури.

За нею плило судно Ля Маріні, на якому були кореспонденти, фотографи, знавці плавання і знакомі. Між іншими була і панна Лилиен Геррисон з Арґентини, котра вже пробувала 4 рази безуспішно переплисти Англійський канал (також званий канал Ля Манш).

Першу милю переплила панна Едерле за 16 мінут, а не було перед нею 19 миль. Та чим далі, тим тяжше було плисти, бо настала мрака, море зачало бурятись і филї студенти, та панначка сміло поборювала филї і стреміла щораз далі. По дорозі випила тільки фляшину сильної булїонової зупи і зїла чоколядку, яку їй кинено із судна.

Музика приграваля і вона далі завзято боролась з морськими филями, але остаточно по 8 годинах плавби вона знемоглась і перервала шлях, переплївши лише 14 миль.

АНГЛІЯ РОЗБИРАЄ ПРОТИ-ТОРПЕДОВЦІ.

ЛОНДОН, 18. серпня. — Англія розбере 54 проти-торпедовці.

Се запоряджено задля ощадження. Тому теж зменшується платні моряків о 15%.

КІЛЬКА ОСІБ ЗГИНУЛО В ПРОТИ-ЖИДІВСЬКИХ АВАНТУРАХ.

ВІДЕНЬ, 18. серпня. — В перших демонстраціях віденських анти-семітів проти Жидів з приводу 14-ого світового сіоністичного конгресу було, як тепер показується, більше жертв ніж спершу повідомлювано. На полі бою антисеміти з реакцією згинуло кілька осіб, а ранених було понад 70.

Антисеміти готовляться до дальших демонстрацій і дістають нові сили. На поміч їм прийшли німецькі фашисти з Баварії і мадярські „пробудженці" з Угорщини (з мадярської фашистської організації „Пробуджаючася Угорщина"), які зістають тут сьогодня вечір уладити „німецький день".

Жиди налякались демонстрації і хотять конгрес перенести кудінде, але се їм тяжко, бо тут все приготовлене і всі делеґати вже приїхали.

Та поліція зібрала 7,000 люда і запевнює Жидів, що нікого їм не станеться.

ФРАНЦУСЬКІ СОЦІЯЛІСТИ Й УРЯД.

ПАРИЖ, 18. серпня. — Французький соціялістичний конгрес приняв великою більшостю голосів внесення посла Леона Блюма, щоби соціялісти не приймали участи в міністерськім кабінеті.

ПОКИДАЮТЬ ПО НЕВДАЧАХ.

ПАРИЖ, 17. серпня. — З Марока повідомляють, що з кількох останніх невдачах війск Абд-ель-Крима в боях з Французами, кілька мароканських племен, що були приєднались до нього, покинули його тепер.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned By the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office at Jersey City, N. J. on March 30, 1914, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:	ПЕРЕДПЛАТА:
Ціна:	Передплата:
One year ..... $ 7.00	На рік ..... $ 7.00
Six months $3.75	На пів року ..... $ 3.75
Three months ..... $ 2.00	На три місяці ..... $ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:	В Джерси Сіті і Заграницею:
One year $10.00	На рік $10.00
Six months ..... $ 5.00	На пів року ..... $ 5.00
Three months ..... $ 2.75	На три місяці ..... $ 2.75

За зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

В Канаді належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Телефон „Свободи": 490 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреси: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

НЕБЕЗПЕКА НЕ ПРОМИНУЛА

Вісти зі старого краю, які приходять сюди через українські старокраєві газети та через приватні листи, згідно стверджують, що тяжке голодове положенне українського селянства під польською окупацією не перепиняється. Надії на новий хліб завели, бо хоча засіви зійшли гарно, повени знищили їх велику частину. Селянство знова опинилося в скруті, з якої воно само вирватися не може.

Серед свого горя найти їм допомогу не так легко. Від уряду допомоги їм ждати булоби певно признакою божевілля. Брати зза карпатських гір і за слабі чисельно, за бідні матеріяльно, за мало свідомі національної єдности, щоби помагати. Східна Україна, що під Москвою, сли помогти не має, о скільки захоче помогти, вже всю поміч не для помочи, а для комуністичної пропаганди. Українська іміграція в Европі може лишень хиба задемонструвати своєю допомогою, як справді помогти.

В сей спосіб одинокою частиною України, яка справді може дати сущну допомогу, є українська іміграція за океаном, головно Українці Канади й Злучених Держав.

Від них досі допомога й справді йшла. Головна її часть іде через Обєднанне Українських Організацій, але послідними часами почали вже рухатися й другі. Та зібравши всю допомогу разом, вона ще далека до того, що американська Україна могла би дати старому краєви. Причин сьому богато є, а хто хоче викрутитися від жертви, то й викрутів може найти богато. Допомога буде йти пиняво, поки українське громадянство в Америці раз твердо не зрозуміє, що всякий, який викручується всякими виправданнями від жертви, є звичайним собі хрунем, який свою вину хоче зложити на других.

З огляду на те, що положенне українського селянства під Польщею далі тяжке й ратунку йому ждати нізвідки, лишень від нас, допомоги переривати не можна. Вона мусить іти не щораз ослабаючим руслом, але щораз сильнійшим. У сій допомозі українські селяни під Польщею найдуть не лишень матеріяльну допомогу, але натхнення до дальшої політичної боротьби проти своїх віковічних ворогів. Хто помагає українському селянству в теперішну скруту, той не лишень ратує українські душі від загину, але й ратує українську землю від переходу в ворожі руки.

Станьмо вже ратувати свій народ словами. Ратуймо його ділами.

Складаймо жертви на допомогу голодуючим селянам.

ОБОРОНЦІ РОБІТНИКІВ

Нема майже в Европі ніякої важнійшої політичної справи, в яку московські большевицькі лідери не додалиби своїх непрошених чотири крейцарі. Де не розгривалабися якась важна подія, сейчас Москва пхає свого носа. Комуністичні проводирі сейчас зявляються зі своїми непокликаними сугестіями, порадами, критиками, осудами, приказами, напастями.

Особливо підчас боротьби межи робітництвом а підприємцями люблять московські подавителі виступати яко оборонці поневолених і покривджених. Немає в Европі ні страйку, ні локавту, який не дававби нагоди Москві виголосити довгу проповідь Европі про те, як властиво треба обороняти робітничі інтереси.

Великим ярмарком для большевицького товару було недавне порозуміння межи англійськими вуглевими підприємцями а вуглевими робітниками. Пан Зіновев займався Англією, тебто вона була московською кольонією. Мало се як звичайно на цїли показати англійським робітникам, що нема в світі таких оборонців робітництва над комісарів у Москві.

На нещасте для московських ганделесів патентованих средств на робітничі клопоти англійський ярмарок не тревав довго. Коли він скінчився, як відомо, на основі пропозиції, яка гарантувала робітникам дотеперішну заплату, а підприємцям дотеперішні зиски, Москва ще раз кинула свою комуністичну клятву на англійських провідників робітництва, та збиралася шукати за другим уже ярмарком, коли тут вирвнули на денне світло річи, які роскрили способи, якими Москва торгує своїми ідеями. Вийшло на денне світло, що саме в той самий час, коли Зіновев з Москви давав лекції англійським робітникам, як вони мають твердо держатися, як вони мають не поддатися ні одного кроку підприємцям, як вони мають безпощадно боротися, хочи мало прийти до довгого вуглевого страйку, в той самий час, коли Москва виклинала яко зрадників робітництва провідників англійських углевих юній за те, що вони не слухали диктату з Москви, в той самий час червоний представник у Франції, Месіє Красін, пробував через своїх ганделесів продавати в Англії свій уголь. На нещасте для московських ганделесів Красінові агенти не робили ганделю досить тайно. Московська дволичність вийшла на верха, і англійські робітничі юнії запротестували проти сього фарисейства. Правда, Зіновев, щоби ратувати ситуацію, вислав довгу телеграму з крепкими викидами до пана Красіна, сподіючися, що такою лайкою він затре сліди, як лис хвостом, та що робітники Англії знова переконаються, що Москва торгує ідеями, а не дешевим углем. Та викиди Зіновева Красінови сеї цїли не осягнули, а англійські робітники добачили в цїлій афері ще один доказ, що комунізм комунізмом і світова революція важні, але імперіялістична ідея великої російської імперії та ідея задержання своєї влади в руках комісарів за всяку ціну ще важнійша.

ЛИШЕ З ОДНОЇ ГАЗЕТИ

(Надіслана стаття).

З того часу як світові розбишаки захопили Україну в свої руки, покоривши „всякого врага і супостата", появилися серед української еміграції ріжні їх агенти, що почали серед української старої і нової еміграції шукати „вірноподданих" нового московського ката.

Для виловлення потрібних їм душ, аби, як сказано в апокаліпсі, „означити їх" лятикутною „червоною печаткою діявола," почали, між іншими засобами, видавати так звані газети, розраховані на наївність читача. В Америці ми маємо ріжні „Вісти." В них большевицькі наймити-посіпаки „самогонщики" від пера, письменствують і виписують нісенітниці про фактичний стан на „щасливій" Україні, під червоним брудним чоботом московського чекиста.

В білій горячці виписують ті ріжні „самогонщики" такі видатки від себе, що просто гидко брати в руки їх „газети", наскрізь пронятї косісарською жовчю, брехнею та большевицькою блевотою. Але одягнувши на руки гумові рукавички, починаєш їх передивлятися і страшно стає, що творіння по образу чоловіка, напивши на себе червону шкіру, може так брехати, втративши найменші ознаки цензури духа, що відріжнює чоловіка від кожної тварини.

Вони, тутешні строкогони, ніколи не пишуть навіть того, що пишуть їх господарі в своїх газетах, скажемо хочби харківських „Вістях."

Візьмемо наприклад число 167 „Вістий" і коротенько випишемо ті факти, що там занотовано.

Перш за все відтам ми довідуємось, що українізація України, себто не українського народу, а тих зайд, що насунули, як саранча хмарою з Московщини, аби панувати над нашим народом, повинна бути закінчена до 1. січня, 1926 року. Цікаво, скільки ще буде призначатись нових, дальших речинців такої українізації, бо це вже найменше десятий термін, починаючи з 1922 року.

Отже там читаємо:

„Цим категорично усувається можливість випадків на зразок дезукраїнізації (Ого! навіть дезукраїнізації, себто обмосковлення) Волинського Губсозабєза, переведеної тов. Соколовим, як і взагалі недбалість у веденню українізації через байдужність до неї з боку „завів" та „замзавів".

Шкода, що нічого „Вісти" не пишуть, що Соколову сталося за ту „дезукраїнізацію". Чи не одержав він ордену „красного знамени" за свою корисну для Москви працю?

Далі там читаємо:

„Підручник це не те, що взагалі книжка. Він має певну кількість покупців. Виявнтиж що кількість зараз неможливо, бо вона опреділюється не кількістю учнів, а кількістю пшениці в батьків учнів."

Ось тобі й „пролетарська безплатна освіта". Ось і добробут селянина, який не певний, що знайде в кишені 15—50 копійок, аби заплатити дитині за шкільний підручник!

Ще далі там читаємо:

„В Любечському агрорайоні працює 1 агроном. На його припадає: 33 сільради, 105 сел, 11.183 селянських господарств з 57.570 душами населення і площею землі в 56.455 десятин.

В Довжицькому районі працює 2 агрономи; на їх долю припадає 35 сільрад, 80 сел, 13.569 селянських господарств з 74.951 населення і площа землі в 113.894 дес.

В Красноянському районі теж працює 2 агрономи, які обслуговують 33 сільради і 48 сел, 8.948 селянських господарств, 46.605 населення і 81.065 десятин землі.

А пересічно по Чернигівській окрузі на кождого районного агронома припадає 19 сільрад, 48 сел, 7.131 селянських господарств, 36.845 душ населення і 47.924 десятини землі!

Питається, як же агроном справляється з отаким районом? А крім того треба ще узяти під увагу і факти иншого порядку. Наприклад в Куликівському агрорайоні є села, що лежать за 50 верстов від агронома, в Довжицькому за 35, в Любечському за 34, в Красноянському за 24.

А на всіх 8 агрономів, як повідомляє газета, для роз'їздів малося 2 придатних і 1 малопридатна коняки. І агрономам приходилось подорожувати по району з „дерев'яним кондухтором" на своїх батьківських або сидіти на місці.

Автор наводить цікаву статистику з роботи чернигівських агрономів. Коли розділити весь робочий час агронома, то оказується, що на кожний пункт агроном на рік може уділити:

В Куликівському районі — 6 годин, в Любечському 1 год. 19 хв., в Довжицькому — 3 год. 30 хв., в Красноянському — 5 год. 50 хв., — звичайно раз на рік. А коли потребувати від агронома, щоб він міг побувати хоч раз у кожному селянському господарстві, потративши на це хоч би годину, щоб розказати й самому побачити, як живе селянин і що він робить, — то йому, потрібувалось не багато й не мало, а тільки... 11 років."

Чекай, селянине, поки прийде до тебе агроном і допоможе поліпшити тобі господарство! Маємо „знамениті" радянські апарати, чудову пролетарську організацію!

Пишуть „Вісти":

„Раднарком та У. Е. Р. звернули увагу на те, що центральні установи виконують їх доручення з великим запізненнем... Це обслідування виявило, що відсоток невиконаних доручень змінюється від 31.5 (наркомвуснрав) до 75% (наркомос)."

Колись большевики кричали на всіх за непереведене негайне певних законів в ужитте, як напр. про поділ землі тощо, і називали владу російського тимчасового уряду та й українську „саботажниками", і з того вони робили страшне слово, яке мусіло підривати всяку вартість влади та характеризувати її як найбільшого ворога народу. Але тоді невиконаних доручень було може 10—15 відсотків і то в часи бурхливої революції, а большевицька влада тепер хвалиться своїм нормальним життєм і має 75 доручень на сто, по народній освіті не виконаних. Якби це було не в „совдепії," то не можна би було повірити, що так застрашуючо працюють державні апарати; але тут дивуватись нічого, бо в домі варіятів всяко буває.

Можна ще дещо вибрати про дійсність на Україні з тої-ж газети, але на цей раз доволі і цього.

Гадаю, що закордонним „самогонщикам" від „газети" треба свої кривні газети оголосити „білогвардійськими", бо вони пишуть зовсім не те, що в трухлявих, половинних голов виганяють тутешні строкогони, аби дурити свого читача.

Коли хочете знати правду про край, то вийте читати харківські та київські газети, поки ще тутешні „комісари" не оголосили їх контр-революційними.

Петро Чуйа.

З ОБЄДНАННЯ.

Дальші жертви для голодних сіл в Галичині.

Поклики Обєднання в справі допомоги голодуючим в старому краю не остають без відповіди. Число українських громад, які переводять у себе збірки, росте, а це доказ, що ми розуміємо горе наших братів.

Осьцо пишуть з місць:

Милвиа, Н. Дж. В сім листі засилаю чек на $41.65, котрі просимо вислати на голодуючих в старому краю. — **С. Чопик.**

Аллентавн, Па. Братство Нел. Зачатта Пр. Діви Марії зібрало на забаві $12.30, які призначено на голодуючих в старому краю. Просимо приняти сю маленьку жертву. Сподіваємося в короткому часі зібрати більшу суму на допомогу нашим братам. — **Ю. Лупів.**

Палмертон, Па. Засилаю чек на суму $30.00, які то гроші призначено на голодуючих в старому краю. Сі гроші се доход з представлення бр. св. О. Николай, від. 369 У. Н. Союза в Палмертон, Па. — **Мих. Куба,** секр.

Істон, Па. Наша місцевість переслала з віча $40.00. З пікніку ухвалено вислати $80.00 на голодуючих, а тепер висилаю $12.37. Се не великий дар, але прошу приняти яко найбільший, бо зложило його лиш нас кількох. Незадовго зложимо народний податок. — **Н. Підгайний.**

МекКіз Рокс, Па. В листі посилаю чек на $10.00 для голодуючих в старому краю. Се збірка в грек. кат. церкві, котру передав вс. о. Пик, яка принесла $9.55, а яку я заокруглив до $10. Здається, се буде одинокий спосіб збирати під сю пору в нашій місцевости хоч щонебудь, бо у нас велике безробіттє. Не знаю, чи яка четвертина людий робить з нашої громади. У моїм відділі то є 91 У. Н. С., неможливо тепер нічого зібрати, але при помочі о. Пика будемо старатись посилати кождого місяця хоч малу жертву. — **Андрій Гальчак.**

Для Просвіти.

Нюарк, Н. Дж. В залученню посилаємо чек на $5.00 від Українського Просвітного Товариства Запороже і просимо вислати яко дар для тов. Просвіта у Львові. — **Григ. Біленький,** предсідатель.

* * *

Кінчиться серпень і в списку жертв не повинно бракнути одної свідомої української громади. Треба вірити, що сповняться слова одного жертводавця, котрий висловив побажанне, щоби збірка за серпень принесла хоч $10.000 долярів. Українські Громади! — Не словами поможемо нашим братам, але жертвою і ще раз жертвою! Тому до праці!

Всі жертви негайно відсилайте до канцелярії Обєднання, щоби всю суму за серпень можна було переслати негайно з кінцем сього місяця!

Канцелярія Обєднання.

Адреса: **Obyednannye, 847 North Franklin, St., Philadelphia, Pa.**

БОРИС ГРІНЧЕНКО.

Я ЧУЮ...

Я чую: немче вітри зашуміли, —
То волі дихання усюди:
Скидають кайдани здавен знедолі
Неволею гнічені люди.

Де сяйя і ярмус топтали ногами
Усюди живе порвання, —
Там поле широке рясне бородами,
„До бою!" — лунає гуслання.

Усе це я здалеку бачу і чую,
Навкруг мене, у рідному краю,
Я, нуючись, тільки покору німую,
Невольницькой стоїти стрімаю.

Вже инші дійшли до свого визвоління,
А ми, як колись, так і нині,
Гарцюємо, мовчки, безвірне терпіння,
І тихо, і глухо в країні...

До инших дійшла вже їх черга бажана:
Неволя у їх уже гине;
А ти... ти в кайданах і хоч, кохана,
Безмежна кривно-рабиня!

НЕВИЛЬНО ЗАНЕДБУВАТИ.

Холм, 10. липня.

В політичних колах передають за цілком певне, що відомий на варшавському бруку російський емігрант граф Толь буде назначений делегатом польського правительства до Синоду православної церкви в Варшаві.

Відомим п. Толь зробився з того, що попав перед роком до тюрми, під закидом військового шпіонажу. Потім оказалося, що гр. Толь, як милий аристократ, вліз в неприємну історію тільки завдяки тому, що провадив веселе життя, бо політично завжди був сторонником „добрих старих порядків."

Тепер правлячим кругам хочеться мати в Синоді своє ухо і око. Отже додумались до обер-прокурора.

Щож! Земля таки крутиться коло себе, історія за нею повторяється. Малиж ми за царя-батюшки обер-прокурора в Петрограді, для чогоб то його не мало бути в Варшаві?

Митрополит Діонісій все прийме, його епископи також повторять. Щодо народу — то це зайве: аби начальству угодно.

„Наші" та не свої єрархи виробили вже умову з урядом в справі правлення церкви. Кажуть, що по умові Синоду з правительством зворушаючо повне.

Щож бо значить для Голубовських та инших зречися холмсько-підляшських церков; що обходять зайд московських віковічні права парохій православних, свобода.

Тепер, коли весь світ матеріялізувався і єрархи синодальні давно вже рішили йти з духом часу: хай все йде прахом, аби нам добре жилося. Так роблять.

До обер-прокурорів вони звикли. Видавати льокайські постанови також — на цьому виховані.

А для чого ховаються? Чому в тайні тримають свої пляни? Де загублена соборність православної церкви, де голос народа?

Не хочуть його слухати, бояться народнього гніву, нехтують рядове духовенство.

Митрополит Діонісій для ка непоінформованих в синодальній махінації Українців видає „Духовну Бесіду" і навіть нібито Комісію для перекладу св. письма на українську мову заснував. Білорусам кинув охлап, заснувавши журнал „Православний Беларус". Однак при всьому тому веде послідовну свою московську роботу враз з російською чорносотенною еміграцією. Провадить ревно польську політику дезорганізації церкви.

Дивного в тому нічого нема. Інтереси реакції польської і російської сходяться. І для одних і других українське і білоруське відродження є згубою їх панування. Коли кидають охлапи з Синоду в лиці „Духовної Бесіди" і нечинної Комісії, то так як Грабскі язикові установи:

„Боже царя храни" навіть в царській Росії не наказували нам співати по церквах, а тепер наказали співати „Боже цось Польскен."

Шкіру ці панове мають товсту, память коротку, а начальство з уродження люблять. Тож як раніше, „Боже царя храни", так тепер „Боже цось Польскен" смарують на всіляких торжествах, не ламаючи язика.

Малоб це нас обходило, якби не те, що в цьому порушуються права народа, свобода віри.

Чого в тому ділі хочуть наші сусіди, ми знаємо давно.

Не вільно однако нам приглядатися спокійно до того, що робиться в митрополичих палатах.

Політика панів з Зигмунтовської 13 повинна бути розкрита і нейтралізована.

Громадянство мусить знати, чиєму кабалу відходить для нього панове Голубовські, Толі та инші.

Якось затих голос наших політичних кол в справах церковних.

Знаємо, що займають увагу инші справи. Але не вільно забувати і цього. Тайна дипльоматія в Синоді повинна стати відомою широким заінтересованим масам.

„Наше Життя."

ДОПИСІ.

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ.

Діяльність одного братства.

В залученю посилаю чек на суму $16.50 за липень і прошу переслати там, де найбільше тої помочі потрібно. Хоч мала се лепта на таку велику громаду як Джерзи Сіті, але мусите знати і се, що то складають тільки славні члени одного братства св. Івана Хрестителя, від. 270 У. Н. Союза.

Члени сього братства складають регулярно кождого місяця свої жертви на старий край від заснования Обєднання. Братство ніколи не відмовило своєї лепти, але щедро жертвувало зі своєї каси, а також і збиралося від членів. Коли прийшла позичка національної оборони, наше братство перше жертвувало $100.00, а пізнійше додатково ще $30.00, а також збирало на позичку національної оборони і від членів, і зібрало було на позичку усього поверх $2,000.

В братстві нема сотки членів, але за те є у всіх добра і щира охота до всякої доброї роботи.

В 1918 році, аби не тягнутися по сальонах на мітинґ, братство постановило з другими громадянами купити свій Народній Дім, ну і купили. Два роки доходить, як заложено парохію на горах і та громада на горах міста утримує священика й учителя і тимчасом все міститься в У. Н. Домі, а все то тісамі члени, що в братстві і других яка сотка людий споза братства. Хотяй мають такий великий місячний видаток, около $500, ті громадяни потрафлять зложити і на инші цїли.

В таку важну хвилю нам треба забути за всі урази, і не ділитись на гори і доли, але всім без ріжниці складати свої лепти на старий край, ратуючи від загибелі своїх рідних. Се наші святий обовязок ратувати ближнього, а особливо своїх братів в старому краю.

Тож апелюю до всіх братств і товариств в Джерзи Сіті: Переведіть збірку хоч раз на рік по своїх відділах, а також і жертвуйте дещо і з братства чи товариства, а таксамо просиби я перевести ухвалу на мітинґах, що кождий член має додатково платити 25 ц. яко народній податок кождого місяця, так як зробило і робить наше братство св. Івана Хрестителя, від. 270 У. Н. Союза. Треба запровадити раз якусь карність між членами, а не так як дотепер. Тоді покажете, що ви не тільки патріоти на словах, але і на ділах. Не штука кричати: Душу тіло ми положим, а 25 ц. на місяць не хочете дати, бо тоді співаєте велику неправду.

За уряд Бр. св. Івана Хрестителя, від. 270 У. Н. Союза в Джерзи Сіті, Н. Дж.:

Василь Гіль, секр.

МУЖИК ЛІКАРЕМ.

Біда! В селі богато людий занепадає на здоровлю, хворе на всякі хороби, а лічити нема кому, бо в селі, крім баби-шептухи нема ані лікаря ані такого чоловіка, щоби міг людий ратувати.

От найшовсь один мужик і пішов далеко, до одного славного закониика вчитися лікувати. Вчився він там кілька літ; вернув назад в рідне село і вивіз, по вченому, помагав кождому в потребі.

Про того чоловіка повинен знати кожний Українець і Українка, бо він не тільки, що помагав в хороби, але й помагав свому народові пильувати його вольності, боронити свого добра перед всякими ворогами і примувати до кращого життя.

Як ви ще про него не читали, пришлить $1.50 до Свободи, а ми вишлемо вам книжку Захар Беркут, написану Іваном Франком, яка буде щирим другом в вашій хвилі як при хворобі.

З українського життя в Америці.

СИРАКЮЗ, Н. Й.

Збірка на голодуючих в старім краю.

В неділю дня 9. серпня 1925. о. сов. Л. Левицький виголосив коротку бесіду в котрій представив теперішний тяжкий стан наших братів в ріднім краю і в кількох словах збудив в присутних почуття милосердя і обовязку до зложення жертв на ту негайну поміч нашим братам, якої вони так потребують. Не тільки знищив їх невроджай але і страшна повінь залляла наші села та знищила їх надію і на цей рік. Сей рік може бути ще страшнійшим як минувший рік і тому наша поміч повинна бути більша і негайна.

На ці слова Вс. о. о. сов. Левицького, який все старається помогти народній праці, присутні зложили свою жертву: о. сов. Л. Левицький, Анна Данцьо по $5. Розалія Сікаич, Анна Марцінська, Анна Фецич, Параска Касарда, Оліяна Шкраб, Анаст. Сальомон, Марія Блазка, Емілія Корнат, І. Черемха, М. Бирдяк, Анна Мацко, Анаст. Лісничa, Теодора Робак, Кат. Візничак, Варвара Марків, Марія Коцуник, Кат. Суха, Анас. Коськів, Кат. Робин, Кіянна Калицька, В. Родко, О. Шмокалюк, М. Клюсик, С. Лукачик, В. Чебітяк, П. Мацко, Т. Пиндус, А. Яворський, Я. Миц, В. Кирик, П. Панчишин, Т. Когут, М. Фецин, Д. Оринич, Г. Порцілянюк, В. Пилипчак, А. Возняк, Д. Мацко, Ева Коцура, С. Бендерський, Ґ. Маринюк, В. Глива, К. Рибак, М. Іванишин, С. Когут, Г. Демянник, М. Демянник, М. Дидик, М. Міщак, І. Чернятович, Кат. Бура, О. Шеремета, В. Осухівський, Я. Гайдук, по $1.00. Разом $64.00. Дрібними жертвами зложено $50.50, разом зложено на голодуючих $114.50, які то гроші переслано до Обєднання з призначенням для голодуючих в старому краю.

При цій нагоді складаємо щиру подяку всім жертводавцям за їх жертву та надіємося, що наша громада не устане в своїй праці в користь рідного крою. Противно тепер пора взятися до більшої праці та обєднати свої сили до громадської праці.

За місцевий комітет:

Тома Пиндус, пар. секр.

Апостольська молитва.

У нас в Сиракюз оснувалося нове Сестрицтво і зараз в перших початках свого істнования вислало до Обєднання $25.00 призначених на голодуючих в старому краю. Булоб побажаним, щоби всі наші товариства, бractва і сестрицтва так розуміли свої народні завдання а тоді менше булоб у нас сварів а більше праці. Новооснованому Сестрицтву треба побажати найкращого розвитку та успіху в його будучій праці.

Місцевий.

ДІТРОЙТ, МІШ.

4. округ Січової Організації в Дітройт, на поклик Головної Централі в Шікаґо „Помагайте Голодним" сповяне її приказ та по своїй змозі при кождій нагоді, де тільки можливо займається збіркою на голодних братів на нашій рідній „не своїй землі" Україні.

На зазив Осаула П. Чорного дня 5 липня с. р. занялися збіркою пані А. Небоженко сек. Щ. жіночої сотні і пані Блащукова. Зібрано $12.13 12-го липня с. р. На зазив нашого банкира І. Бучуя і окр. от. Т. Кошіля, занялися збіркою учениці Укр. Школи С. Димян, А. Заблоцька, Б. Вербіцька. Зібрано $41.69. 28-го липня с. р. занявся збіркою січовий організатор Я. Войко зібрано $46.50. Жертводавці слідуючі: Бучко, $5. В. Ничай, Н. Бутка, по $2.00. Семчишин, Федюк, І. Кривицький, К. Топельницький, Гривнак, Пінчак, Вівчаровський, І. Мельник, І. Федорів, Я. Маришак, К. Кісіль, Ф. Квізок, І. Явний, Я. Прихідко, Кучма, Люлик, М. Єнц, М. Фріц, Сенів, Качмар, І. Ільницький по $1.00 решта дрібними жертвами. Разом $70.32 відіслано до Обєднання з призначенням на голодуючих в старому краю.

Товариші Січовики і Січовички! Ви несете великий обовязок в Січовій Організації. Ви присягали вести боротьбу за вільну, соборну та незалежну Україну! Тому не забувайте, що український нарід тепер вимирає, вимирає може найкращий найздібніщий цвіт України, який конечно потрібний до будовання соборної України. Тому старайтеся з усіх сил подбати про поміч. Не забувайте однак і ширити правдиву Січову ідею. Бо тільки тоді, як український народ здобуде собі свою державу, він перестане голодувати, жебрати та поневірятися по світі. В своїй державі найдеться на стільки богацтва, що прокормляться всі Українці та ще й другим зможуть помогти в біді. А як мається наш нарід під теперішну пору? А так, що наш нарід вимирає на своїй землі, під окупацією ворожих держав.

Тому до праці Січовики та Січовички! Продовжайте ідею своїх братів Січовиків влавших за визволення свого народу, та негайно збирайте жертви на поміч поневоленим братам! Від наших жертв залежить життє дітий нашого народу. Тому хай всюди по січових організаціях залунає клич: **На поміч старому краєви! До праці Товариші!**

Стар. 4. Округа С. О. Дітройт Міш.:

Т. Кошіль, окр. от.
С. Лебедь, писар,
Ю. Цебринський, скарб.

ТОЛІДО, О.

Йдучи за приміром українських громад і наша громада вислала на голодуючих в старому краю через Обєднання Українських Організацій свою жертву в сумі $20.00. По змозі ми старалися сповнити свій обовязок та зложити жертву для наших братів, котрі в ту хвилю переживають такі великі нужди, голод та переслідування ворогами. Треба однак сказати, що є у нас такі Українці, які називають себе лиш Українцями, а користи з них жадної для української справи. Вони лиш горлають, що на „попів та буржуїв не дають". Та не диво бо й не мають що давати. Не повстане Україна як будемо кричати і лиш співати, але повстане тоді як всі будемо дбати за ню. Жертви зложили слідуючі:

М. Корнова $2.; Ю. Андрин, Ф. Жуковець, М. Космина, Д. Бобак, К. Перій, М. Чорний, М. Зьонкевич, І. Кульматицький, І. Лоняк, А. Униско, разом $20. Всім жертводавцям належиться щира подяка за їх жертву. Коли український нарід просить нас о допомогу в свому страшному горю, то свідомі Українці не сміють відказатися від цеї помочі. Це наш святий обовязок помогти братови в біді. Треба мати надію, що наша громада стане знова разом до праці а тоді і поміч буде більша.

Покищо не треба уставати в праці, але збільшити своє заявите і старатися зібрати більшу допомогу від нашої громади, а тоді всі щиро заспіваємо „Ще не вмерла Україна." Не вмерла Україна коли буде мати таких синів які подбають за ню в найбільшім нещастю. Тоді „Встане Україна, світ правди засвітить і помоляться на воді українські діти."

М. Корнова.

КОЛИСЬ І ТЕПЕР.

Колись було на Вкраїні велике богацтво,
Тоді було Запороже і славне козацтво.
Колись разом всі любились, гетьманів слухали,
Тоді наших Українців вороги боялись,
Колись слава процвітала, бо в нас була згода,
Тоді була на Вкраїні велика свобода.
І та слава ще до нині булаб процвітала,
Якби Польща враз з Москвою нас не ошукала.
Польща й Москва обіцяли світ з нами в згоді,
А від тоді все нас нищать при всякій нагоді.
Розібрали Україну тай своїх саджають,
А для наших Українців все гроби копають.
Як гроби для нас копають, триста літ минає,
А наш нарід з отих гробів всегда вилізає.
І ніколи козацької слави не забуде,
Пок своєї України назад не здобуде.
Не дасть своїх земель рідних, поки буде жити,
Все за свою Україну ворогів ме бити.
Доки свого не відбере від Карпат до Дону,
Бо наш нарід український хоче жить на свому.

Ню Йорк, 6. серпня 1925.

Тимко Милещук.

З ПОЛЬСЬКОЇ ПРОПАГАНДИ В ЕВРОПІ.

Дня 13. червня с. р. ліберальний французький журнал „L' Europe Nouvelle," присвячений загальним питанням европейської політики та дипльоматії, видав окреме число, присвячене Польщі. Цей випуск складається виключно зі статей польських визначних політиків: Скшинського, премієра Грабского, Сікорского, Ратая, Домбского, Поніковского, Тугута і т. п. сметанки.

Всі ці статті можна поділити на два роди: на красномовні та інформаційні. Красномовні, які починаються вступною мін. закорд. справ Скшинського, мають на меті переконати Европу, що Польща „є „угольним каменем Европи, якої склепіння піддержує своїм істнованням." До цієї думки мав догулятись Наполеон у самотних міркуваннях на острові св. Олени. Які аргументи довели його до такого висновку, історії невідомо; гр. Скшинські вдоволяється ствердженням, що само географічне положення Польщі вказує вже на її важливу ролю: вдержвати „натиск архітектурних мас, які складаються на демократичну будівлю Европи". Польщу — згідно з його словами — будуть завсіди атакувати вороги демократії.

Усі статті вдоволяються такими стилістичними аксіомами. На жаль, ні в одній автор не сказав: хто не вірить нехай приїде до нас і перевірить. Бувший редактор „Курера Львовского" і голова рискої делеґації, Домбскі, зясовує в трьох шпальтах усю „східну політику Польщі: Росію, балтійські провінції, Литву, Румунію." Цей заголовок є в чудовій гармонії з таким уступом статті: „Найцікавійшим питанням вирішеним риським договором є питання кордонів. Їм багато бракує до того, щоби всіх моги вдоволити. Головно треба підкреслити становище російських емігрантів, які докоряють Польщі, що вона надто далеко посунула свої кордони на схід, на території суто-російські. Тут насувається маленьке спростування: Польща ні в одному пункті не доторкає Росії, вона межує з Україною та Білорусю, якої незалежність була виразно признана риським договором і в користь якої Польща зреклася прав (?? — Ред.), яких могла боронити, бо ці землі належали до давньої Польщі." Розуміється нюанси? Росіянам досить сказати: „зась до України" а Українцям: „зась до риського договору," який був підписаний Польщею з російською державою. У внутрішній польській політиці можна навіть не признавати слова „український," а в закордонній, коли пишеться на сторінках журналу, де самі редактори є вже настільки зорієнтовані, хто живе в Галичині, скрізь, послідовно, патетично написане рукою польських міністрів „ukrainien", а не „ruthene."

Послухайте слідуючого уступу: „Сучасна Польща має приблизно половину території, яку мала колись: очевидний доказ, що в моменті підписування договору вона не брала за підставу історії, але реальне становище. Коли трапляється, що сучасний кордон переходить у численних пунктах етнографічні межі Польщі, причину цього треба шукати в історичним явищі взаємного перемішання етнічних груп на Сході, внаслідок чого майже неможливо перевести демаркаційну лінію між Польщею і сусідом. Польський вплив простягається далеко поза східний кордон, який є тільки компромісовою лінією національної рівноваги; в дійсности міліон Поляків находиться поза межами сучасної польської держави."

Чи розуміте вже, як можна чудово єднати реальну політику з історією? І чому нпр. кілька міліонів Німців, які живуть в Австрії і які є під впливом німецької культури і які не є перемішані з иншим народом, не можуть попасти у межі німецької держави?

Спеціяліст від національних меншостий, Тугут, розвиває недосказану думку п. Домбского: Яким робом стільки Українців та Білорусинів попало в кордони Польщі? — таким розясненням: „З огляду на те, що не істнує ніяка незалежна українська або білоруська держава, землі, які замешкують Українці та Білорусини, збільшили би тільки російську державу." Українці та Білорусини є, в пересвідченні п. Тугута, мертвим предметом, який згубився і за який ніхто не зголошується, отже треба ним заопікуватись, щоби марно не пропав. Ця політика чудово відповідає арґументам п. Домбського, який застерігається проти того, щоби европейські держави вмішувались у риський договір. „Не добре щасливе проти їх волі."

Стаття п. Тугута є архитвором своєрідної дипльоматії. Він пише скрізь так: Національні меншости повинні перш усього мати забезпечений матеріяльний добробут щонайменше у скромних межах того, що мали перед війною." Кажучи, що повинно бути, а промовчуючи те, що є, хоче витворити враження, що все є на якнайкращім шляху до здійснення. Послухайте: „Гадаю, що треба йти до мети етапами: першими ступінями є закони про права мови, прийняті варшавським соймом минулого року." Все питання національних меншостий у Польщі виключно основане на матеріяльних інтересах; населення потрібує більше гроша. А т. зв. „креси"? Не повірите, що вони є для Польщі — економічним клопотом, бо „дають дуже мало гроша до державного скарбу" У той самий мент, коли появилася стаття, п. Тугут подався до димісії, заявивши, що остаточно втратив надію на оздоровлення „кресів", при такій адміністрації, яка там панує", а Французів впевнює, що вірить в еволюцію демократичного духа в Польщі і в мир між її народами.

Бувший премієр Поніковскі інформує про шкільництво так: „Українці, які мають тільки 14.3 проц. населення, мають 11.4 пр. шкіл з викладовою мовою українською." Чужинець повинен мати з того враження, що Українці є таксамо розсипані в Польщі, як Поляки у світі.

Всі статті у вразливих справах вдоволяються натяками, які проходять мимо фактів. Навіть у біографічних записках про авторів статей, пускаються такі інформації: впр. пос. Недзялковскі є автором „проекту автономії польських провінцій, на яких живуть Українці." І так скрізь: по суті не сказано ані словечка правди. Таке офіціяльне число пропаганди в поважнім французькім журналі є найкращим доказом, на що можна дозволити собі, інформуючи Французів не то про Схід, а про... „угольний камінь Европи." Коли політики та дипльомати менших новоповставших держав, які є добрі поінформовані про внутрішні справи Польщі, прочитають такий випуск, — щойно тоді зрозуміють, що значить „дипльоматична" пропаганда!

П. П.

НЕРВОВІ ДІТИ.

(Др. Сенгер Браун).

В теперішний час усі люди бувають нервові, і старі й молоді, то й не дивно, що богато дітий бувае нервових. Така надміра нервовість проявляється так, що в дітий часто міняється настрій, вони роблять ся роздразнені, швидко перетомлюються, не мають доброго апетиту, кепсько сплять, часто у сні говорять і т. п. Зявляються в них так звані нервові привички: кусають свої нігті, заригуються. Чого будь сперечаються, особливо з другими дітьми, не можуть тихо всиділи, чого будь плачуть, часто тратять вагу і виглядають блідо і перетомлені.

Все те буває в кожної дитини, навіть зовсім здорової. Непосидючість і навіть обгризання нігтів є зовсім звичайними зявищами у дітей і вони собою не мають значіння. Г. Я.

Розуміється, є різні ступені нервового стану. У великих містах, серед неустанного шуму і руху, діти дознають за богато вражінь. Вони за швидко дозрівають. Коли дитина живе на вулиці, де богато стуку й гадасу, або коли в школі за богато дітий в купі, то навіть це може викликати нервовий стан. Дитячий ум має замало спочинку й нагоди для правильного і спокійного думання. Коли такий нервовий стан триває довший час, кілька місяців, то його наслідки стають ще більш помітні. Дитина перестає вчитися, тратить охоту до забави і весь її характер дознає зміни. Цурається людий, замикається в собі, чого будь сердиться, невдоволена, нечемна. Причиною є лише нервовий настрій.

Як йому зарадити, на те одного правила немає. В кожної дитини є свої індівідуальність і свої прикмети. Можливо вона перебула якусь слабість, після якої лишився нервовий стан, можливо тепер є в неї якесь скрите недомагання. Буває нервовість зовсім без ніякої очевидної причини. Буває, що викликали її домашні або шкільні відносини. Можливо, що досить батькам перебратися на якусь тихішу вулицю або не випускати дітий бавитися серед вуличного шуму і галасу. Можливо, що коли в школі пересадять її в якусь менш і спокійнішу клясу, то нервовий стан пройде. Важно, щоб дитина мала богато свіжого воздуху й добре відживлялася. Нервові діти зуживають цілу масу енерґії.

В кожнім разі перша річ, щоб найти причину дитячого недомагання і зробити добру діяґнозу, треба покликати лікаря. Для того є лікарі і для того мало не по всіх містах є окремі дитячі клініки.

МІТИНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

СКРЕНТОН, ПА. Бр. св. Володимира, від. 162, повідомляє своїх членів, що звичайний мітинґ відбудеться дня 23. серпня, о 1-ій годині попол. Проситься всіх членів прийти на сей мітинґ, бо є важні справи до полагодження. — Ст. Медвідь, предс.; Мих. Гнатів, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Отсим повідомляється членів Бр. св. Василя, від. 33, що мітинґ відбудесь в неділю, 23-го серпня, по на тим нод. нонсолуди, ш. ч. 610 S. American St. Проситься всі членів на сей мітинґ явитись, бо є важні справи, отже присутність кождого члена конечна. Також пригадується довгуючим членам, щоб вирівнали свої залеглости і хай кождий буде певний, що дорог не будесь пропікати, бо на тім тратить богато каси Братства. Будесь принимати нових членів і до Д. і до У. Н. Союза, тож хто хоче стати членом нехай прийде і скористає з нагоди поки ще не пізно. — І. Сорока, предс.; О. Будай, секр.; І. Шекмар, кас.

БРУКЛІН, Н. Й. Уряд Тов. Бога Хмельницького, від. 22, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 22. серпня, в салі нерковній, о год. 7.30 вечером. Тут прийдуть для нових справи до полагодження. Тож присутність всіх членів конечна. Невнимаючи сеї, підлягає карі 1.00. — М. Дзігай, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Сестр. Нев. Зач. Пр. Л. Марії, від. 112, повідомляє своїх членинь, що місячний мітинґ відбудеся 23. серпня зараз по Службі Божій великій, у новій школі. Сестриство просить всіх членинь прибути на мітинґ, бо є важні справи до полагодження. І так само повідомляється, що будесь принимати нових членинь без вступного. Отже женщини користайте з доброї нагоди поки ще не запізно. — Олена Кульчицька, секр.

ЯНҐСТАВН, О. Бр. св. Ів. Хрестителя, від. 230, повідомляє, що надзвичайний мітинґ відбудеться в неділю, 23. серпня, о год. 4-ій пополудни, в салі Укр. Нар. Дому, 526 W. Rayen Ave., на Брацлаю. Суть дуже важні справи до полагодження. Невнимаючий цеї запізнить карі $1.00, а урядник $2.00. — Ю. Пристаї, предс.; І. Гарвич, секр.

ГАЙДАМАКИ

ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

видання ілюстроване артистом А. Г. Сластьовою, великих настільна книга. (13x17 цаль).

В карт. оправі $3.50, з полоц. оправі $5.00, в люкс. оправі $6.00.

Замовлення посилайте до:

„СВОБОДА",
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ВИ НЕ МОЖЕТЕ ПОМИЛИТИСЯ.

Коли вложите Ваші гроші до Liberty State Bank and Trust Company.

Вложені у нас гроші суть цілком безпечні і принесуть Вам процент.

Наш Trust Department може в потребі заступити Вам опікуна чи адміністратора.

Посилаємо гроші до всіх частей сріта і виплачуємо долярами в ріжних краях, а виплати робимо в найкоротшім часі.

Продаємо корабельні карти на всі лінії.

Виготовляємо ріжного рода контракти і повновласти.

Голоситься до нас особисто або письменно а ручимо Вам, що будете вдоволені.

LIBERTY STATE BANK and TRUST COMPANY
23 North Main Street, Wilkes Barre, Pa.

ПАНОВЕ СЕКРЕТАРІ І УРЯДНИКИ ТОВАРИСТВ І БРАТОСТВ!

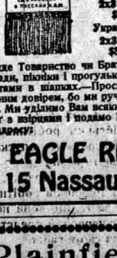

ВАМ ВІДОМО, ЩО НАША ФІРМА ВИРОБЛЯЄ ВСЯКІ РІЧИ БЕЗ ЯКИХ ВАШІ БРАТСТВА ЧИ ТОВАРИСТВА НЕ МОЖУТЬ ОБЇТИСЬ.

Коли Ваше Братство чи Товариство потребує народного або американського прапора, церковних хоругов, лент, відзнак, шапок або інших річий, то звертеся до нас в зазначеннях.

МИ Є САМІ ФАБРИКАНТАМИ І ТОМУ У НАС ДІСТАНЕТЕ ДОБРУ РОБОТУ, А МАТЕРІЯЛ ЛІПШИЙ І В ДЕШЕВШІЙ ЦІНІ ЯК ДЕИНДЕ.

ЦІНИ НАШИХ ПРАПОРІВ:

Американський прапор

2x3 стіп	3x5 стіп	4x6 стіп	5x7 стіп
$2.50	$4.00	$5.00	$7.00

Український прапор з гербом на обі сторони

2x3 стіп	3x5 стіп	4x6 стіп	5x7 стіп
$3.25	$6.00	$7.00	$10.00

Кожде Товариство чи Братство потребує все до публичних виступів, на паради, пікніки і прогульки, виступи з своїми прапорами, відзнаками і лентами в шапках.—Просимо щиро всіх Українців, що ще не мають довірем, бо ми ручимо за чесність і красу замовлених у нас річий. Ми удоволяємо Вам всякої інформації і висилаємо Вам сейчас наш катальоґ з зізнаками і подаємо Вам докладну ціну. Не мішкайтейже але пишіть на адресу:

EAGLE REGALIA COMPANY
115 Nassau St., New York, N. Y.

ПОЗІР! НЮ ЙОРК І ОКОЛИЦЯ! ПОЗІР!

В НЕДІЛЮ ДНЯ 23-го СЕРПНЯ 1925 РОКУ
SUNDAY, AUGUST 23rd, 1925

виїзджають всі Українці з Ню Йорку. — Де? і чого??
ДО NATIONAL PARK, WINFIELD, LONG ISLAND,
на

ВЕЛИКИЙ ПІКНІК

який уряджують

СІЧ ІМ. БОГДНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО. — СІЧ ІМ. ОЛЬГИ БЕСАРАБОВОЇ. — УКРАЇНСЬКИЙ ХОР. ЛІГА АМЕР. ГОРОЖАН УКР. ПОХОДЖЕННЯ.

Громадяни! Се останний пікник в сім сезоні. Проситься взяти численну участь. Всякого рода забави, виграшки, січові вправи, концертовий спів Українського Хору, та покликані танцюристи задоволять кождого.

ВСТУП 50 ЦНТ. — ДОЇЗД 5 цнт. — ПАРК ОТВОРЕНИЙ ВІД 10 ГОД. РАНО.

Дорогожаки: Взяти Другу Евню Елевейтор і пересісти на 57 вулиці на Сотоня трен, виїсти до Бік Аук, або взяти І. Р. Т. собвей, пересісти на Grand Central, на Сотоня трен, виїхати на Р. Т. собвей і висісти на Оуренвоодськ Парк.

Plainfield Estates Plainfield New Jersey

½ АКРА ЗЕМЛІ $450 і висше

В найлішій забудованій секції; 19 домів вже збудованих там і будуються нові; вода, електрика; близько шкіл, церквей, склепів, трамваїв, землі без довгів, ґарантована власність. Останніх 100 акрів. Надзвичайно на нагода для охочого мати свою хату, можна сейчас будувати, досить землі під огородовину і кури.

Ми будуємо і помагаємо грошеро при будові Вашого Дому.

$25 ЗАВДАТОК. — РЕШТА МІСЯЧНО

Пишіть або приходіть по дарові тяжети для оглянення сеї гарної реальности.

VOLHALLA REALTY & IMP. CO., 132 NASSAU STREET, NEW YORK

ФАРМИ!

ФАРМА гарна і поплатна, 170 акрів, 120 під плугом, решта пасовисько і будівельний ліс, сад, ріка, дім 10 кімнат, вода в домі, 6 других забудовань в добрім стані, 20 добрих коров, 2 ялівки, 3 коні, кури, качки, гуси, вся потрібна машинерія ,миля і пів до міста. Ціна $8300, готівкою $3000, решта на легкі сплати. Фарма 88 акрів, 60 під плуг, пасовисько, ліс, сад, ріка, дім 9 кімнат, 4 другі забудовання, 3 коровн, кінь, 300 курий, вся потрібна машинерія, 3 милі до більшого міста. Ціна $3600, готівкою $1500.

F. OWDY,
194 Ave. A., New York City.

ФАРМИ! ФАРМИ!
На продаж фарми і доми або заміна на дім в місті.

Фарма 140 акрів, 23 акри кукурузи, 17 жита, 20 вівса, 18 ліса, 3 саду, 13 пшениці, решта сіно, 1 пасовисько, дім 8 кімнат, 6 инших будинків, вода у всіх будинках і на фармі, 2 коні, 7 коров, 2 ялівки, 350 курий, 400 курчат, 18 безрог, машинерія, трактор, молотільня. Ціна $8300, готівкою $4150. — Фарма 50 акрів, 5 акрів ліса, сад, решта засіяно ріжним збіжжям, дім 7 кімнат, 4 инших будинків, 2 коні, 2 коров, 300 курий, машинерія, трактор. Ціна $3500, готівкою половина. **S. FILANOWSKY, 103½ St. Mark's Pl. (E. 8th St.), New York City, або 92 Main St., Flemington, N. J.** Tel. 332 L.

ДОБРА НАГОДА.

Фарма 150 акрів, половина чорної орацної землі, а половина гуртого ліса, 8 добрих будинків покриті білою бляхою, дім на 8 кімнат з горчом, на фармі знаходиться 8 акрів вівса, 8 акрів жита, 7 гречки, 4 кукурузи, 3 картофлі, 20 тон сіна, пів акра цибулі а решта засаджено яриною, 5 коров, 4 безроги, 4 коний, 200 курий, вся машинерія як жниварка, косарка, плуги, колювелтер і другі машини, 2 вози, 2 сані і новий автомобіль, фарма положена помежи трома великими містами, одна миля від міста, де знаходиться молочарня при стейтовій дорозі в Стейті нюйорсьскім. Ціна за всьо 5,000 половину виплати, на фармі довгу нема, спродає ся без агента, зголошуватися до: **Michael Haniosbyn, 261 Ave. B.,** межи 15—16 улицею, 2 поверх, по 6. годині в вечер.

НА ПРОДАЖ
ФАРМИ в MILLVILLE, N. J.

Ся місцевість заселена майже самими Українцями фармерами, котрі фармерують там від яких 14 літ і дніесь вони не дає поводиться.

В місті Millville є богато фабрик цікавих і инших, де можна все дістати занятє.

Фарми по 5 акрів і висше. Земля продається дешево.

Голосится до:
M. MATOLYCH,
N. E. cor 7th and Green Street
PHILADELPHIA, PA.

ВЕЛИКА ФАРМА на продаж! 189 акрів, 30 акр. ліса, величезна барна в дуже добрім стані, стайня на 30 штук худоби, 6 коний, курник на сотни курий, гараж, барна на безроги, три студні, ріка плине через фарму, дім 8 кімнат, богато овочевих дерев, управної ріллі около 150 акр. Дім і барни мальовані, 4 милі від міста, півтора милі від стейт. дороги. Ціна $4,500. Годостись до **МИХАЙЛО БУНДА, Box 53, Fulton, N. Y.** 192,5,6

МАЛА ФАРМА
20,000 Сивер Фіґів
в NEW BRUNSWICK, N. J.

$450. — $50 заздатку і $8 місячно. 5 хвиль до міста і 60 фабрик. Добра земля на городовину. 190—
HAMILTON REALTY CO.,
53 Park Row, Room 713, World Bldg., N. Y. C.

ПРОДАЄСЬ ФАРМА 150 акрів, 50 орної землі, решта ліс і пасовисько, великі забудовання, добра вода, 10 кімнат дім з газовим світлом, 24 дійних коров, 5 ялівок, 4 телят, 1 бугай, 2 коні, 45 курий, всі фармерські машини, весь сезорічний збір, фарма при стейтовій дорозі, склеп, школа, костел і молочна фабрика при фармі; спродась з причини поводовіня. Ціна $9000, готівкою $4000, решта на легкі сплати. Голоситись до: **John Nalepa, Remsen, N. Y.** 193

НЕЩАСТЄ.

В одному селі жили собі люди спокійно та працювали на хліб, поживчи один одного. Аж тут одної днини прийшло до села боярина. Боярин, не питаючи громади, забирає поле, пасовиска, луги, забирає ліс, будує рогачку, щоби дерти з селян мито, словом — пан, властитель не тільки поля, ліса і всякого громадського добра, але й душу хотівби загарбати. Та не попав він між робів, а між мудрійших, здорово думаючих людий, які давай боярина з села виганяти.

Як сі хлопи дали собі раду з нерозумним панським, як давають і народ обороняти свої права і вольности свободи громади, довідаєтеся з книжки: Захар Беркут, написаної Іваном Франком, яку Свобода дає Вам випіле по зложенню від Вас $1.50 моні ордером або марками.

Зараз тепер пора читати, і то конче, прекрасну книгу нашого великого поета, щоби пригнічити ясність обязовности та солідарности до нашого рідного народа.

Е. Я.

СОНЦЕ-ВЕЛИТ МІРА.

До чого доходить в своїх науковних дослідах астрономія, говорять про це англійські й американські фахові часописи та журнали. Навіть по части розвязано загадку великансонця Міри. Вже від довшого часу досліджували Міру найславнійші астрономи на обсерваторії Моунт Вільсон, але щойно знаменитим апаратом проф. Міхельсона, інтерферометром, вдалося продовжити і розширити поємність і силу ділання далекоглядну обсерваторії і перемірити дімензії зорі Міри.

Довершив цього славний астроном др. Піз, що від року працює на Моунт Вільсон і оголошує свої досліди світові.

Міра — це т. зв. змінна зоря. Сила її світла зміняється у неправильних відступах. Інколи блестить вона на нічному небі наче зоря другої або третьої кляси, інколи ослаблює до сили зорі осьмої або девятої ранги, інколи не пізнати її найсильнійшим телескопом. Опися знову росте її сила — навіть далеко скоршим темпом як передше при обліденню — і стає навіть видимою голим оком. Ніяк не було можливо означити справжню величину Міри ані пояснити справжню причину зміни її світла.

Спочатку цього року наросла Міра до максимум своєї величини. Тоді й став др. Піз досліджувати її при помочі телескопу, зміщеного апаратом Міхельсона. Далековид на Моунт Вільсон є — як відомо — найбільшою небесною гарматою на світі; її зеркало виказує проміру близько 2 і пів м. Притім показалося, що маса Міри далеко більша, як про неї хтонебудь думав. Поміри виявили дімензії, що перевисшили навіть дімензії Бете геузе в Оріоні. А Бетегеузе вважали вчені астрономи досі найбільшою зорею. Вид цього сонця являється нам на земли без огляду на величезну віддаль у 0,047 секундах. І хоча як зникаючо малим є тут, під котрим глядить на Бетегеузе астроном, то все таки у дійсности вона великанська, бо в Оріоні вона віддалена від нас на 165 літ світла. Як би у ту віддаль покласти наше сонце, то навіть найсильнійшими апаратами не було би можна його достерегти. Отже Бетегеузе перевисшає своєю величиною тисячі разів наше сонце.

Поміри змінної зорі Міри виявили ще більшу величину як у Бетегеузе. Хотя віддаль між сонцем і Мірою далеко-дадеко дальша як між сонцем і Бетегеузе, все таки Міра є далеко більшою як червона зоря Оріона. Кажуть — розуміється астрономи! — що обем Міри на 400 разів більший від обему сонця. Так являється Міра одним з найвеличнійших і найкольосальнійших сонць вселенної.

Порівнання сонця з Мірою вказує на шлях, що веде до пояснення її змінного світла. Астрономи тої думки, що темні плями, що грають у Міри таку саму ролю що й в сонці, закривають у певних відступах часу частину поверхні Міри і тому тоді являється нам Міра як зоря підрядної величини. Так само хитання періодів, що в них являється приріст і зменшення світла, вказують на подібність зі сонцем.

Розуміється: Міра певно старша від нашого сонця. Біле світло говорить само про її старечий вік. Міра є вигасаючим сонцем, холодніючою зорею, що віщує нам будучність сонця. За міліони-міліони літ станеться з нашим сонцем, що дає життя нашій землі і нашій планетарній системі, те саме, що сьогодні вже сталося зі сонцем-велитом Мірою.

Одначе хоча Міра належить до найбільших світів нашого всесвіту, то всетаки вона ще не найбільша. Найбільшим є Антарес у зоряній групі Скорпіону, що його (Антареса) промір 500 разів більший від діяметру сонця.

Е. Я.

РУХОМІ ОБРАЗКИ.

Дуже богато української молодежи інтересується рухомими образками і посвячує на се кілька вечерів кождого місяця. Підчас такого представлення перебігають поперед очи рідноті види, околиці, ліса, поля, звірята і т. п. На знать зі всі сцени не наші, нам далекі а часом й томлячі.

Якщо ви хочете натішитись своїми рідними, близькими нашій душі, околицями, як любите природу, полювання диких звірів, їх рик по ярах та лісових гущах — купіть собі книжку: Захар Беркут, написану Іваном Франком, а се заведе нас в давну бувальщину, рідного краю, покаже вам такі прекрасні сцени, такі хороші види, якмаєш годі догляснути в цій широкій Америці, а крім краси природи та її язиці покаже вам не тільки образи віль, дугів, лісів та звірят а головно людий, давних наших предків, їх діла і думки, їх боротьбу о землю і волю, їх самопосвяту для добра рідного краю і їх героїв, що готові були жертвувати своє життя за добро своїх братів — за щастє рідного краю.

Пришліть $1.50 мані-ордером або марками до Свободи, 83 Grand Street, Jersey City, N. J., а відворотною почтою дістанете сю так дуже інтересну і корисну повість.

МУЩИНИ І ЖЕНЩИНИ

Острі і Хронічні Слабости лічимо після найновійших метод. Нема рідкиці як небезпечна хороба, або як довго хорувте, я можу помочи Вам.

Помагаю скоро в хоробах нервових, шкірних, кровних, нирковых, маточних, ревматимовим, геморойди, кишкових. Оплати умірковані. Порада і огляднин дарем.

DR. L. ZINS
110 E. 16th ST., NEW YORK,
между 4th Ave. і Irvington Place
Спеціяліста від 25 лів.
Годинн: Денно 9 рано до 8. вечер; в неділі від 9 рано до 4. пополудни.

DR. M. SMITH
16 EAST 7th STREET, NEW YORK
Tel. Orchard 6072
коло церкви св. Ольги.
Говорить по українськи.
Лічить успішно недужи мущини, женщини і дітий.
Найдоскональнійші електричні апарати.

ДР. Б. ГОНЕБЕРГ
спеціяліст зі старого краю. Лічить недужи мущини і женщини як внутрішні так і зовнішні. Переводить всякі операциї. Дає недужим безплатну пораду.
DR. B. HONEBERG
203 EAST 13th STREET
близько 3-ої Ейве.
NEW YORK, N. Y.
Годинн офісові щоденно від 9-ої рано до 8-ої вечер.
Tel. Stuyvesant 4032

ШКОЛА АКУШЕРІЇ

Учіться АКУШЕРІЇ в нашій школі або в своїй хаті під нашою дирекцією. Українка, цілковита і скора наука; приймаєсь кождого часу. По удачеию видаємо ДИПЛЬОМ. Адресувати: International School of Midwifery, Inc., Dr. S. Deutsch, Pres., 229 E. 14th St., New York City. Tel. Lexington 4219.

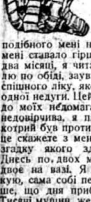

Клінтон, С. К. Пані Ф. К. Рібак, жена публіцисти цего міста, мати пяти гарних хлопців, по вісімнайтій недузі піднялася назад на ноги. „Понад шість літ я зносила поколні терпіння і ніда що день то гірше, ніж тому два місяці, мене не лишилося лиш скіра тай кости. Кромі невиносимих болів я мала душевні муки, коли бачила своїх пятьнадцятьрічних хлопців як ходять нечисті і брудні майже без опіки — і я думаю, що одно терпіння на було менше від другого. Однак я цему не могла зарадити, а ще по причині моєї довгочасної смертельної недуги; покликала я часто лікарів, уживала ліків і операцій — і нічого подібного мені не помогло. Що дня мені ставало гірше. Буде тому майже два місяці, я читаючи часопису в неділю по обіді, зауважила оголошення у-спішного ліку, яке подавало симптоми одної недуги. Цей опис підходив якраз до моїх недомагань. Я була в недовірчива, я післала за тим ліком, котрий був проти солітера. І що ви на це скажете з мене шийнов потвір, на згадку якого зарікаюся до ніжки. Дніесь по двох місяцях, я прибула в двоє на вазі. Я в хаті сама порядкую, сама собі перу, а що найважнійше, що дня прибуває мені на вазі. Тисячі мущин, женщин і дітий терпляче лічиться безуспішно на ріжні другі хороби, коли їх дійсний клопіт є цей потвір солітер. Певнимо радимо ни цего є відходячі части того паразита. Другі симптоми є брак апетиту з вибиваним замиранєм, обложений язик, зага, болі в кривах, в ногах, заворот голови, біль голови, млости як порожний жолудок, нервоза, нервоз, нервоз очи. Жолудок отруєний, кадуть часами дається відчувати дивне буркотіння від жолудка до внутренности. Зрода чується якби щось підтягувся назад до горла. Пацієнт має жовту шкіру, тратить на вазі, має немилий відтиск, сплюює що хвилина, попадає в апатію, знесхота до праці, зміна настрою є підрядна, що спілетичні напади спричиняє цей потвір, котрий часто доростає понад 30 стіп. Коли досягне до гортани може задушити свого жертву. Необхідуючо цего потвора сейчас, зака підкопає ваше здоровля безповоротно. Вишлять $10.48 за дозу і ліки, коли хочете позбутися цего страшного паразита. Laxtan є нешкідливий навіть коли у вас нема хробака. Продається аптеки у Laxal Co., 148 Laxal Bldg., Box 963, Pittsburgh, Pa. На забезпечення посилки додайте 25 центів окремо. За пісня-платою не висилаємо. (Копія і).

СЕЦЕСІЯ У ПОЛЬСЬКІМ СОЙМІ.

На засіданні сойму з дня 15-го липня трапилася несподіванка, про яку ніхто сам маршалок сказав, що її не сподівався. На початку засідання, перед голосуванням над парцеляцією і осадництвом, посол С. Хруцький від імени Українського Клюбу та Білорусинів склав ось яку декларацію: „Тому, що нинішний закон у змісті тепер ухваленім несе просто смерть українському та білоруському народові, відбираючи їм єдиний варстат праці — землю їх предків, або залишаючи ці землі надалі в руках панів обшарників, ми вичерпавши дотеперішні всі засоби парляментарної боротьби на знак протесту проти осадництва та обшарництва, покидаємо нинішне засідання, заявляючи, що дальшу боротьбу проти осадництва та обшарництва будемо вести гострійшим та більше рішучим способом і у сойми і поза ним. Додам, що тут на салі не залишиться ніодин Українець, без огляду на те, до якої партії належав би".

Представник Німців хотів скласти також декларацію, але маршалок відобрав йому голос щоби не робити прецеденту щодо зголошування декларацій. **Українці, Білорусини, Німці та комуністи вийшли із салі.**

Цікаво, що цього самого дня вранці маршалок Ратай разом з мін. земельних реформ і представниками польських клюбів попрохали Український Клюб дати їм свої поступляти в справі закону про парцеляцію та осадництво і запрохали їх на спільне засідання.

Представники меншостий домагаються цілої низки поправок, як нпр. щоби не виключати від набування землі тих, що були карані за політичні провини, далі, щоби міністер земельних справ не мав права перекидати населення з одної території на иншу, трете, щоби земля з маєтків т. зв. „мертвої руки" була розпарцельована між населення того самого воєвідовства. Наскільки ці балачки дали який результат — покищо невідомо.

„Діло",

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

Дня 3. липня 1925 р. померла передвчасно в Заболотові **Емілія з Ярошинських Гелюхова**, жінка місцевого пароха. Покійна була сестрою відомої нашої письменниці Евгенії Ярошинської. З рідного дому винесла покійна велику культуру, сильне національне почутя та глубоку любов до свого народу. Визначаючися не буденною інтелігенцією, а при тім надзвичайною ніжністю почувань та добротою серця, зуміла покійна зєднати собі широке коло друзів зпосеред нашого громадянства а в домі покійної зазнавав кождий давної щирої української гостинности, та почував себе як у себе. Покійна щедрою рукою спомагала кождого, хто до неї звертався за матеріяльною помічю, та ніколи не відмовила ні грошевих жертв ні особистих трудів для нашої національної справи.

Неулічима недуга підкосила покійну в силі віку та забрала перед часом одиницю зпосеред нашої суспільности, яка ще багато добра могла зробити для своїх.

Незвичайно величаві похорони покійної при співучасти масн селянства і всеї нашої інтелігенції були найкращим свідоцтвом великої любови і признання від всіх.

Нехайже наша галицька земля, котру Вона так полюбила, пригорне щиро до себе покійницю; яка зайшла до нас із зеленої Буковини, щоби остати у нас на віки. В. І. П.!

В КОЖДИЙ УКРАЇНСЬКИЙ КАТ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

СМЕРТЬ.

Як тая цвіточка
Любов ся розвила;
Прийшла смерть жахлива
Тай єї скосила.

Розвила ся вона
У серденьку моїм;
Смерть єї скосила
За розказом твоїм.

Скосила, забрала,
В землю закопала,
У серцю моїм
Ніч темна настала.

Ні зоря, ні сонце
Там вже не сіяє,
Тілько серце моє
Смутно віддихає.

Шамокін, Па., 12. серпня 1925.

Анна Хомяк.

ДОБРА РАДА.

Переходячи вечером міським парком затримавсь я коло гуртка молодих українських робітників, котрі окружали старого Панька і цікаво слухали його оповідання.

Панько говорив так гарно, що як любо було слухати. Почав говорити якто в давну давнину в одному селі жили собі люди, помагаючи одни другому в тяжкій мужицькій праці, які то в них гарні порядки були, про їх волю і свободу, як доки нечиста сила не принесла в село боярина, котрий загарбав ліс громадський, поле, полонину і старався робити всякі пакости громаді, щоб людий поробити своїми рабами. Говорив й про чудову дочку боярина, котра полюбила мужицького сина, про війну і т. д., а в кінці сказав:

— Хлопці! Цікава се історія; написав її Іван Франко під назвою: Захар Беркут. Кождий з вас повинен її перечитати та набрати розуму, відвари і геройства, бо якраз тепер вам треба слідувати слідами тих наших давних героїв і помагати нашим братам прогнати ворога з нашого краю.

Пішліть $1.50 мані-ордером або марками до Свободи, 83 Grand St., Jersey City, N. J., а відворотною почтою дістанете Захар Беркут, котрий вкаже вам шлях і додасть відваги до боротьби за рідний край.

ВСЯЧИНА.

НОВИЙ СМЕРТОНОСНИЙ ГАЗ.

Коґенгаґські ґазети повідомляють: Радянський уряд закупив для армії новий винахід — ґаз. Радянський хемік Гелер після довгих досвідів винайшов безбарвний і без запаху ґаз, який отруя ділає страшно на людський орґанізм. Покищо дали винахідникови до розпорядження кілька фабрик біля Київа. Артилерія а також воздушна фльота будуть заосмотрені в такі ґазові ґранати.

ЛІТАЮЧА РИБА ПРИЧИНОЮ СМЕРТИ.

До Марсилії прибув капітан корабля з Південного моря і оповів дивну причину смерти одного з його моряків. Моряк цей дістав приказ перевести якусь направу на кораблі. Моряк опустився на лавочці, прикріплений линвами. Товариш, що держав линву побачив, як нараз надлетіла літаюча риба, і мабуть осліплена сонцем із усієї сили вдарила моряка в чоло. Моряк непритомний впав у море і вже годі було врятувати його.

ПОЗІР! ПОЗІР!

Сим подається до відома всім нашим читачам, що присилаючи до помещення ріжні оголошення до часописи „Свобода", треба рівночасно вказ з оголошенням присилати і належитість за них. Щоби читачі могли орієнтуватися яка належитість має бути присилана враз з даним оголошенням, будуть ласкаві за кожде написане з оголошенню одно слово числити 2 центи, коли таке оголошенє має 30 або більше слів. За оголошення котрі не мають 30 слів платитиме 50 цент. за раз. Виняток творять лишень відділи У. Н. Союза, котрих оголошення мають бути підписані місцевим урядом відділу. Всі оголошення мають бути присилані до адміністрації „Свободи" 5—6 дни перед днем оголошення їх в часописи, так що колиби вимагала сего потреба, був час порозумітися зі сторонами. Сторони котрі не стоять приєстосовитися і придержуватися повисших правил, не можуть вістати нарікати на часопись, що непоміщено їм оголошення чи оголошень.

Адм. „Свободи".

ЗАЛІЗНИЦІ І АВТОМОБІЛІ.

На початку сего року налічувано в Америці сімнайцять з половиною міліона моторових возів, в тім числі біля пятнайцяти міліонів пасажирських автомобілів і два міліони грузовиків, „троків". Нема сумніву, що та маса нових транспортових засобів мала й має свій вплив на цілу проблему транспортації в Злучених Державах. Деякий час, коли на американських дорогах зароїлось від автомобілів та грузовиків, здавалося навіть, що моторовий транспорт зробить сильну конкуренцію залізницям. Справді пятнайцять міліонів пасажирських автомобілів дещо зважили; на деяких бічних залізничих лініях рух зменшився, а на деяких навіть перестав оплачуватися. Та се тільки вимки і головним лініям та перевозови пасажирів на далеких просторах автомобілі ні трохи не зашкодили.

Зокрема здавалося, що в транспорті тягарів, в всякого тяжкого краму, то-що, моторові вози займуть місця залізниць. Така думка доволі певно держалась особливо підчас війни, коли запрягано до роботи все більше й більше „троків". Та показалося, що залізницям вони ніякої конкуренції не зробили і сповняють зовсім инше завдання. Взагалі на дальше віддалення моторовий транспорт не оплачується. На практиці переконалася в тім транспортова компанія, яка мала в русі 35 „троків", по три з половиною тони, поміж Бофало й Ірі і поміж Ірі і Клівлендом. В оба боки віддалення приблизно по сто миль. Ціни за транспорт рахували такі самі, як на залізницях, та закінчили своє підприємство дефіцитом.

Моторові вози служать передівсім для розвоження краму з центрів по околиці, і власне у ріжні місця й тоді, коли нема потреби день за днем і рік за роком постачати у те саме місце таку саму скількість товару. Так, наприклад, вони постачають будівельний матеріял, сегодня в одно місце, завтра в друге. Розвозять хліб по домах та возять крамницям свіже мясо, городовину, то-що. На „троки" збирають від фармерів молоко та везуть у місто для пастеризації і розподілу. Фармері возять свої продукти на базар та привозять куплений в місті крам. Того завдання залізниці сповнити не можуть. Навпаки, деякі залізничі лінії користуються з „троків" для місцевого перевозу товару у розмірах менших як один вагон.

Деякий час думалося також, що автомобілі а передовсім грузовики будуть дуже псувати дороги. І так справді було на початку, коли ціла маса моторових возів рушилась по дорогах, які для тої цілі не були приспособлені. Тепер рух на дорогах подвоївся і потроївся навіть в дальших, мало заложених і мало індустріяльних стейтах, а проте дороги не гірші, а ліпші, як були колись. Се через загальний поступ інжінірської штуки в строенню доріг і через пристосовання їх до того транспортового руху, який росте з дня на день.

ХЛОПСЬКИЙ СИН.

Одного разу проданий парубок, селянин, полюбив дочку богатого боярина. Станом вони були дуже далекі від себе — він, хлоп в простому, мужицькому уборі-одязі, вона — дочка богатиря, вихована по паньски.

Щож робити парубкові? Як підійти до батька хорошої панни просити о її руку? Чи тато позволить дочці вийти замуж за хлопа? Що дочка на се скаже? Чи наче хлопови з панами дружитись?

Як котрий з вас, хлопці, хоче про се дізнатися, (а прекрасна то історія) то пришліть $1.50 мані-ордером або марками до Свободи, 83 Grand St., Jersey City, N. J., а ми вишлемо вам книжку: ЗАХАР БЕРКУТ, написану Іваном Франком, з котрої, ми є певні, будете вдоволені і не тільки що довідаєтесь про повисші питання, але й богато більше знання наберете про те, як відносились хлопи до панів в нашім ріднім краю в давну бувальщину.

КРІСЬКІ ОГОЛОШЕННЯ

ГРОМАДА в NEW HAVEN, CONN. попрошує здакчителя морального, тверезого, здібного провадити хор, уряджувати представлення, а передовсім виконувати й добрім провадженю народньої школи релігійно і патріотично. Посада отворена від 1-го вересня 1925. Вигодоженнє інше умови. Зголошення прошу адресувати:

Rev. R. WOLYNEC,
123 Park St., New Haven, Conn. 192-01

НА ПРОДАЖ! Заряд Сиротинця подає до відома, що має три тканьки варстати. Хтоби хотів купити най зголоситься до: 193-95
SISTERS OF ST. BASIL
832 N. 7th St., Philadelphia, Pa.

НА ПРОДАЖ ВІНДО-КЛІНЕРСЬКИЙ інтерес, добра нагода для двох спільників. Голоситися до **AMERICAN WINDOW CLEANING CO., 618 Carlton Ave., South Bethlehem, Pa.** 92-95

ЛИШЕ ДО КІНЦЯ РОКУ даємо на виплат кождому правдиві ЛЯ-ТАУСКА перли, гарантовані золоті годинники, перстені, брасолетки. На спис і усиня долучити кілька марок. **S. UNIVERSAL SUPPLY HOUSE, 363 Westfield Ave., Rahway, N. J.**

ВАЖНЕ ДЛЯ ГРАЮЧИХ ПРЕДСТАВЛЕНЬ.

МАЮ на складі всякого рода костюми до аматорських представлень. Також українські народні строї на концерти і народні виступи, як також всі потрібні прирядя до характеризованнь, як: перуки, вуси, бороди, фарбки, мастикс і т. п.

Замовлення на костюми до представлень належить присилати на тиждень перед представленням, подаючи точний спис граючих осіб, на адресу:

M. E. UHORCHAK,
216 Washington St., Jersey City, N. J.

УКРАЇНСЬКА МУЗИКА!

До мене надіслано Концерти — великі, батька Леонтовича — нігде ще не видані і не співані, гарні мельодії, особливо для добрих хорів. 193

Легко, легко вітер віє, — 4 сторони.
Без ушину, без утоми, — 3 сторони.
Сон — 5 сторін.

Церковні, відомого хору кіевського св. Володимира.

Херувими, — solo тенор і хор.
Херувими — solo сопран, альт і хор.
Херувими — solo баритон і хор.
Єдинородний — solo баритон і хор.

UKRAINSKA MUZYKA
18 Orend St., New Britan, Conn.

И ЗНАЄТЕ?

ЩО наше бюро полагоджує усі справи нотарільні, як контракти, повновласти та проче?

ЩО наше бюро пересилає гроші до всіх частий світа, почтові і телеграфічно, і виплачує гроші в краю Вашій родині американськими долярами?

ЩО посередничимо при купках домів, льотів, фарм та прочих реальностий як в Америці так і в старім краю?

КОЛИ НЕ ЗНАЄТЕ,

то маєте поручати свої справи чужинцям, перш ясного звернійся до свого загально звісного Бюра під адресою:

FOREIGN INFORMATION BUREAU,
86 East 4th Street, New York City.

ПРАЦЯ ВАШОГО ЖОЛУДКА.

Послідні докладні студії над працею жолудка, відбуті в відділі медицини шікаґоського університету показали, що жолудок підчас травлення робить те саме, що робить варенє з сухим мясом. Тому то конечність держати жолудок в долейшім стані, щоб міг добре травити. Трінера Гірке Вино є найліпшим в тім випадку. Уберуже жолудок в чистоті і помагає утробі та нирках до нормального діланя. Не будете терпіти лихого апетиту, нестравности, затвердення, але будете вживали літо в повнім того слова значінню, а відтак напишете до нас — як писала до нас пані Гелена Зидрик з Ванікок, Па. „Трінера Гірке Вино є мене цілком силою мого здоровя". Ваш аптикар або спродавці ліків продають ваше Вино на складі, а коли ні, пишіть до Joseph Triner Company, Chicago, Ill.

Чи докучають Вам мухи або комарі? Пишіть їх Трінера Фле-Гезом.

КОСИ

Маємо австрійські серпи і коси з найлішої серебристої сталі, коса довга 32 цалі, важить поверх фунта, ціна одної косиськ коштує дуже дешо. Цінник коси $3.00. Перстень до коси 50 ц. Бабка 75 ц. Молоток 60 ц. Брусок 25 ц. Серп з зубами $1.00.

Замовлення вряз з грішми посилайте на адресу: 121—

UKRAINIAN BAZAR
168 E. 4th St., New York, N. Y.

ЮЛЯ ЯРЕМА
РУСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ВИПОЖИЧАЄ КЕРИЧІ НА ВЕСІЛЯ, ХРЕСТИНИ І ВСЯКІ ДРУГІ ЗАБАВИ.

129 E. 7th ST., NEW YORK CITY
Telephone Orchard 2558